

I Światowy Kongres Edukacji i Nauki Polskiej za Granicą – podsumowanie

📅 10.07.2023

Zakończył się I Światowy Kongres Edukacji i Nauki Polskiej za Granicą. Za nami pięć dni inspirujących wykładów, paneli dyskusyjnych, warsztatów oraz spotkań obfitujących w wymianę doświadczeń nauczycieli i naukowców pracujących poza granicami Polski. Uczestnicy kongresu wypracowali także propozycje rozwiązań systemowych, których celem jest wzmocnienie szkół polskich i polonijnych poza granicami kraju.

Ambasadorzy polskiej kultury i języka na Kongresie w Warszawie

Celem kongresu było wzmocnienie polonijnej współpracy w dziedzinie edukacji i nauki, umożliwienie integracji środowisk polonijnych i polskich za granicą oraz stworzenie platformy wymiany doświadczeń nauczycieli i naukowców pracujących poza granicami Polski.

– Kongres jest efektem wizji polskiego rządu, który realnie wspiera Polonię i Polaków za granicą – mówił podczas kongresu minister Przemysław Czarnek i wskazywał, że celem działań poszczególnych resortów jest wypracowanie efektywnych instrumentów wsparcia w różnych obszarach i wykorzystanie ogromnego potencjału naszych rodaków za granicą.

W kongresie wzięły udział osoby działające na rzecz edukacji i nauki polskiej za granicą: nauczyciele, liderzy i przedstawiciele organizacji polonijnych, rodzice uczniów oświatowych placówek polonijnych, wolontariusze, przedstawiciele uczelni poza granicami Polski, w strukturach których prowadzone są zajęcia z języka polskiego lub w języku polskim, stypendyści i lektorzy. W sumie w spotkaniu wzięło udział ponad 500 osób z 41 krajów, m.in. Ameryk Północnej i Południowej, Australii, Chin jak również z krajów europejskich zaangażowanych w działania na rzecz promocji języka polskiego, historii, kultury i tradycji polskiej za granicą.

– Podczas tego kongresu wyczuwa się atmosferę wielkiego święta i pozytywnej energii, współpracy i możliwości nawiązania nowych kontaktów i relacji między Polonią – podkreślał Wojciech Wcisł, Kierownik w Studium KUL dla Polonii i Polaków za Granicą.

Z kolei Natalia Rycik, uczennica Szkoły im. św. Wojciecha w Filadelfii, wskazywała, jak ważna jest nauka w polskiej szkole: – Chciałam podziękować wszystkim moim nauczycielom z mojej szkoły, którzy nauczyli mnie, jak ważna jest polska kultura.

Głównym organizatorem Kongresu był Instytut Rozwoju Języka Polskiego im. św. Maksymiliana Marii Kolbego, a współorganizatorem Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwo Edukacji i Nauki, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą oraz Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej. Honorowy patronat nad wydarzeniem objęła małżonka Prezydenta RP Agata Kornhauser-Duda.

Przebieg kongresu

Kongres rozpoczął się od projekcji filmów: „Filip”, „Agonia”, „Antyle Chopina” oraz „Dwie Korony” oraz dyskusji z twórcami na temat ich fabuły i przesłania.

Drugi dzień to: sesja plenarna z udziałem m.in. Radosława Brzózki, szefa GPM, wykład pt. „Jeden naród, wiele państw. Służba Polsce poza granicami kraju”, prezentacja dyrektora IRJP dr hab. Jacka Gołębiowskiego, prof. KUL, wystąpienia przedstawicieli współorganizatorów kongresu oraz dyskusje panelowe na temat: Po co nam polska szkoła? Jak moja szkoła promuje język polski i Polskę w swoim środowisku?

Trzeciego dnia uczestnicy spotkania zostali zaproszeni do interdyscyplinarnego panelu edukacyjnego pt. „Rola edukacji językowej i kulturowej w zachowaniu tożsamości” oraz do wysłuchania wykładu dr. Krzysztofa Jurka z Fundacji Polskiej Akademii Nauk pt. „Tożsamość społeczno-kulturowa uczniów polskich mieszkających za granicą”. Dzień został też wypełniony warsztatami, m.in. z rękodzieła ludowego, historii czy zarządzania zespołem i budowania pozytywnych relacji w szkole polonijnej, pracą z dzieckiem o specjalnych potrzebach edukacyjnych, metod aktywizujących.

Kolejny dzień zdominowała sesja wykładowo-warsztatowa. Uczestnicy podejmowali w dyskusji m.in. takie tematy jak: „Polskie korzenie – jak i gdzie szukać informacji o polskich przodkach?” czy też „Tożsamość polska w kontekście emigracji”. Rozmawiano też o problemach dziecka w szkole polonijnej. Dzień zakończyło uroczyste podsumowanie i przedstawienie rekomendacji wypracowanych przez uczestników.

Ostatniego dnia kongresu uczestnicy wybrali się do Niepokalanowa, gdzie mieli okazję zwiedzić franciszkański klasztor-sanktuarium „Gród Maryi” – miejsce działalności patrona instytutu św. o. Maksymiliana Marii Kolbego.

Rekomendacje I Światowego Kongresu Edukacji i Nauki

Uczestnicy kongresu wypracowali propozycje rozwiązań systemowych, które zostały przedłożone Ministrowi Edukacji i Nauki.

– Ten kongres jest odpowiedzią na potrzeby środowisk, ale również i przede wszystkim jest miejscem, w którym chcemy wysłuchać dyrektorów, nauczycieli, rodziców, uczniów, jakie mają potrzeby, jakie są ich oczekiwania tak, żeby ta nasza praca, naszych instytucji, które mają za zadanie wspierać Polonię i Polaków za granicą, była adekwatna do tych potrzeb – wskazywała Justyna Kralisz, dyrektor Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą.

Rekomendacje I Światowego Kongresu Edukacji i Nauki

Uczestnicy Kongresu uznają, że niezmienną misją szkoły polonijnej i polskiej poza granicami kraju jest podtrzymywanie i kształtowanie tożsamości narodowej. Jej wypełnienie w aktualnych warunkach wymaga współpracy między podmiotami krajowymi i polonijnymi, a w szczególności:

1. Szkoła polska poza granicami kraju ma być miejscem integracji środowiska polonijnego i powinna funkcjonować ponad podziałami. Mają temu sprzyjać dobre relacje i komunikacja.
2. Należy zapewnić integralność procesu kształcenia od przedszkola po poziom akademicki.
3. Ważnym zadaniem środowisk polonijnych jest promocja języka polskiego i kultury polskiej w miejscu zamieszkania. Wielość pomysłów zaproponowanych w trakcie Kongresu świadczy o wysokiej świadomości i potrzebie działań promocyjnych. Wsparciem w tym zakresie będą konkursy z ułatwioną procedurą.
4. Duszą systemu oświaty jest młodzież. Dostrzegamy konieczność udziału młodych Polaków mieszkających za granicą w dialogu nad edukacją polonijną oraz wspierania rozwoju innych inicjatyw i organizacji młodzieżowych, na przykład harcerstwo, kluby sportowe.
5. Nauczanie języka polskiego powinno być realizowane w systemie uzupełniających się i współpracujących placówek oświatowych, kulturalnych, muzealnych i naukowych w Polsce i za granicą.
6. Będziemy wzmacniać istniejące placówki oraz inicjować i wspierać powstawanie nowych ośrodków edukacyjnych za granicą, a także systematycznie dążyć do zwiększania liczby uczących się języka polskiego i innych przedmiotów nauczanych w języku polskim.
7. Zadbamy o rozwijanie systemowego przygotowania nauczycieli do nauczania języka polskiego za granicą oraz stabilność drogi zawodowej (jej prestiż, wynagrodzenie oraz kwalifikacje), by zapobiegać rotacji kadry dydaktycznej.
8. Będziemy zawierać porozumienia bilateralne, które umożliwią umieszczanie oceny z języka polskiego na świadectwie ze szkoły systemowej w kraju zamieszkania ucznia.
9. Będziemy rozwijać programy systemowego wspierania metodycznego nauczycieli i rodziców, których rezultatem będzie zwiększenie zaangażowania uczniów i ich rodziców w proces nauczania języka polskiego i kultury polskiej.
10. Umożliwimy Polonii korzystanie z polskiego programu „Mała książka – wielki człowiek”, na takich samych zasadach, na jakich funkcjonuje w Polsce.
11. Wspólnie podejmiemy działania na rzecz zagwarantowania polskim szkołom wsparcia przez władze danego kraju (regionu).
12. Zapewnimy działania umożliwiające stabilizację funkcjonalną szkół, wprowadzając precyzyjne i jasne zasady finansowania oraz upraszczając procedury konkursowe. Rozstrzygnięcie konkursów będzie dostosowane do organizacji roku szkolnego.
13. Szczególną opieką otoczmy małe szkoły, działające w wyjątkowo niekorzystnych warunkach.
14. Młodzież stawia na nowoczesność. Rekomendując, by nauczanie języka polskiego, rodzimej kultury, miało formę wykraczającą poza formułę klasowo-lekcyjną, a realizowane będzie m.in. w formule spotkań teatralnych, muzycznych, tanecznych, w stylu odpowiadającym potrzebom młodego pokolenia.
15. Zwrócimy szczególną uwagę na wytworzenie więzi z uczniami kończącymi szkołę, by zapewnić im wysoki poziom nauczania, ciągłość funkcjonowania placówek i zgodną z naszą misją wymianę pokoleniową.
16. Stworzymy warunki dla absolwentów szkół średnich, by mogli na co dzień mieć styczność z językiem polskim, oferując atrakcyjne warunki studiów, szkoleń i staży.
17. Przy organizacji kolejnych kongresów zadbamy o rozszerzenie formuły panelowej, celem umożliwienia szerszej dyskusji uczestnikom spotkań polonijnych.

I Światowy Festiwal Młodzieży Polskiej za Granicą

Podczas gali podsumowującej kongres wiceminister Tomasz Rzymkowski zapowiedział organizację I Światowego Festiwalu Młodzieży Polskiej za Granicą. – W funkcjonowaniu szkół polskich poza granicami kraju najważniejsze są dzieci i młodzież, dlatego planujemy w przyszłym roku organizację I Światowego Festiwalu Polskiej Młodzieży za Granicą tutaj w Polsce, aby integrować młodych ludzi, którzy są kwintesencją funkcjonowania środowisk polonijnych na świecie.

Wideo

